

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
D E C I Z I E

21 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

în camera de consiliu, fără citarea părților, a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Eni Eugen, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 august 2020.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de recurs în anulare de la 13.11.2020 până la 21.04.2021.

a c o n s t a t a t :

1. La 03 februarie 2020 condamnatul Eni Eugen a înaintat în Judecătoria Cahul, sediul Central plângere referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile sale.

Condamnatul a solicitat reducerea pedepsei în baza art. 473² Cod de procedură penală pentru condiții inumane de detenție în Penitenciarul nr.5-Cahul.

2. Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 09 iulie 2020, cererea condamnatului Eni Eugen a fost parțial admisă, și s-a dispus.

„Se constată deținerea lui Eni Eugen în condiții contrare art.3 CEDO în calitate de condamnat, în P-5 Cahul, pentru 421 zile, în perioada 15 mai 2019 - 09 iulie 2020.

Se reduce pedeapsa neexecutată a lui Eni Eugen pentru condiții precare de detenție în calitate de condamnat, calculând 1 (una) zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în Penitenciarul nr.5 Cahul, ceea ce constituie 42 zile.

În rest, privind reducerea pedepsei în baza art. 385 Cod de procedură penală, plângerea se respinge.”

3. Nefiind de acord cu încheierea menționată, la 13 iulie 2020 avocatul Covaliov Vitali în numele condamnatului Eni Eugen, a depus cerere de recurs împotriva încheierii prin care a solicitat casarea încheierii recurate, constatarea deținerii lui Eni Eugen în condiții contrare art.3 CEDO în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.5-Cahul pentru 421 zile, și reducerea pedepsei neexecutate, calculând 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție, ceea ce constituie 126

zile, precum și reducerea pedepsei neexecutate pentru condiții precare de detenție în arest preventiv în baza art. 385 Cod de procedură penală.

Recurentul a menționat că este necesară reducerea pedepsei neexecutate a lui Eni Eugen pentru condiții inumane de detenție în calitate de condamnat, calculând 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în Penitenciarul nr.5-Cahul, ceea ce constituie 126 zile. Totodată, este necesară reducerea pedepsei neexecutate a lui Eni Eugen pentru condiții precare de detenție în arest preventiv în baza art. 385 Cod de procedură penală.

3.1. Încheierea respectivă la 17 iulie 2020 a fost contestată cu recurs și de către condamnatul Eni Eugen prin care a menționat că, instanța de fond nu a luat în calcul condițiile precare de detenție în Penitenciarul nr.5-Cahul, nefiind executată încheierea din 14 mai 2019, prin care a fost obligată administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție. Totodată, instanța nu a calculat corect termenul de reducere a pedepsei și neîntemeiat a respins cererea acestuia privind aplicarea art. 385 Cod de procedură penală, motivând că aceasta deja a fost examinată prin încheierea din 14 mai 2019, ceea ce nu corespunde realității. Prin încheierea din 14.05.2019 a fost redusă pedeapsa doar în baza art.473²-473⁴ Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 august 2020, au fost respinse ca fiind nefondate recursurile ordinare declarate, cu menținerea încheierii fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța a indicat că, la materialele cauzei este anexată încheierea judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cahul, sediul central din 14 mai 2019, prin care a fost admisă o altă plângere anterioară a condamnatului Eni Eugen, depusă la 05 aprilie 2019, privind reducerea pedepsei pentru condiții inumane de detenție, și s-a constatat deținerea lui Eni Eugen în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO în: Penitenciarul nr.13-Chișinău, perioada: 26.07.2012-16.08.2012; 26.09.2012-14.04.2013; 05.06.2013-09.09.2013; 08.11.2013-07.02.2014; 04.12.2014-17.12.2014, 12.02.2016-24.02.2016; 14.02.2018-22.10.2018, termen care constituie 686 zile; Penitenciarul nr.11-Bălți, perioada: 05.03.2009-25.07.2011; 05.11.2011-15.11.2011; 15.11.2011-25.01.2012; 05.04.2012-15.05.2012; 24.02.2016-21.03.2017, termen care constituie 1082 zile; Penitenciarul nr.17-Rezina, perioada: 25.07.2011-05.11.2011; 15.11.2011-15.12.2011; 25.01.2012-05.04.2012; 15.05.2012-25.07.2012; 15.04.2013-05.06.2013, termen care constituie 357 zile; Penitenciarul nr.5 - Cahul, perioada: 09.09.2013-08.11.2013; 07.02.2014-18.11.2014; 17.12.2014-15.01.2016; 23.06.2017-26.01.2018; 31.01.2019-14.02.2018; 22.10.2018-14.05.2019, termen care constituie

1164 zile; Penitenciarul nr.9 - Pruncul, perioada 16.08.2012- 26.09.2012, termen care constituie 40 zile; se reduce pedeapsa lui Eni Eugen, calculând una zi de reduceri pentru 10 zile de detenție în P-5 Cahul, P-9 Pruncul, P-11 Bălți, P-17 Rezina în total 264 zile, 2 zile reduceri pentru 10 zile detenție în P-13 Chișinău - 138 zile, iar în total a reduce pedeapsa lui Eni E. pentru 402 zile /f.d.42-44/.

Potrivit raportului prezentat de Penitenciarul nr.5-Cahul și materialelor cauzei, după examinarea plângerii anterioare de către judecătorul de instrucție la 14.05.2019, condamnatul Eni Eugen s-a deținut în continuare în Penitenciarul nr-5 Cahul în perioada: 15.05.2019 - 09.07.2020.

Conform art.473⁴ Cod de procedură penală, „(1) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.(2) La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată ține cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum și de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condițiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de judecată obligă administrația instituției penitenciare să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăși 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), preveniții sînt despăgubiți în conformitate cu art.385 alin.(5) și (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al

detenției preventive, instanța de judecată dispune respingerea plângerii. (9) Încheierea adoptată în condițiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părți, în termen de 10 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanței de fond. În cazul încasării mijloacelor bănești, încheierea instanței de judecată se execută în condițiile prevăzute de Codul de executare.”.

Astfel, instanța de recurs a menționat că, judecătorul de instrucție corect a ajuns la concluzia că, dificultățile cu care s-a confruntat Eni Eugen pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.5-Cahul în perioada 15.05.2019-09.07.2020 au depășit nivelul de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Totodată, potrivit art.473⁴ alin.(4) Cod de procedură penală, în urma constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO, instanța de judecată a dispus reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare.

Legislatorul a prevăzut reducerea pedepsei în calitate de remediu compensator, stabilind formula de despăgubire de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare, urmând ca instanța să evalueze condițiile de detenție în instituțiile penitenciare și să adopte o soluție adecvată nivelului de suferință suportat pe parcursul detenției.

Instanța de recurs nu a constatat temeiuri de a interveni în modalitatea calculării reducerii termenului de pedeapsă aplicată de către judecătorul de instrucție, or reducerea pedepsei egală cu o zi pentru fiecare perioadă de zece zile de detenție contrare art.3 CEDO în Penitenciarul nr.5-Cahul constituie o redresare adecvată și echitabilă pentru detenție în condiții precare.

Cu referire la aplicarea prevederilor art.385 Cod de procedură penală și reducerea pedepsei pentru detenție în stare de arest preventiv în condiții contrare art.3 CEDO, Colegiul judiciar relevă, că judecătorul de instrucție, examinând plângerea condamnatului Eni Eugen, just a respins pretenția condamnatului cu privire la reducerea pedepsei pentru detenție cu statut de prevenit, pe motiv că există o hotărâre judecătorească din 14.05.2019, prin care deja s-a redus pedeapsa condamnatului Eni Eugen pentru detenția în condiții precare în Penitenciarele nr.13-Chișinău, nr.11-Bălți, nr.17-Rezina, nr.5-Cahul, nr.9- Pruncul, cu 402 zile, fiind aplicat remediu compensatoriu prevăzut de art.4732-4734 Cod de procedură penală, și cauza nu poate fi reexaminată repetat. Or, condamnatul Eni Eugen anterior, la 05.04.2019, a depus la

Judecătoria Cahul plângere similară, solicitând aplicarea remediei compensatoriu privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului în cadrul executării pedepsei, garantate de art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Încheierea Judecătoriei Cahul din 14.05.2019 prin care condamnatului Eni i-a fost redusă pedeapsa pentru detenție în condiții contrare art.3 CEDO nu a fost contestată de condamnat, fapt confirmat de ultimul.

Astfel, în cazul dezacordului referitor la modalitatea calculării reducerii termenului de pedeapsă pentru detenție cu statut de condamnat și statut de prevenit, Eni Eugen era în drept să exercite calea de atac împotriva acelei încheieri, în termenul instituit de lege. Obiecțiile condamnatului Eni Eugen cu privire la calitatea examinării sau corectitudinea termenului de pedeapsă redus prin încheierea Judecătoriei Cahul din 14.05.2019, nu pot constitui obiectul examinării repetate în prezenta procedură, și nici temeiul unei eventuale revizui, odată ce condamnatul nu a contestat încheierea Judecătoriei Cahul din 14.05.2019, aceasta devenind irevocabilă.

5. Decizia instanței de recurs ordinar este atacată cu recurs în anulare de către condamnat prin care solicită casarea acesteia și pronunțarea unei decizii prin care să îi fie redusă pedeapsa în temeiul art. 385, 473²-473⁴ Cod procedură penală.

În motivarea recursului în anulare invocă argumente similare celor indicate în cererea de recurs.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

În temeiul art. 453 Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) Cod de procedură penală, art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi

atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 august 2020, adoptată în ordinea art. 447-449 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei nominalizate, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

În consecință, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului înaintat, din motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1), 453, 456 alin. (1) Cod de procedură penală,

d e c i d e:

inadmisibilitatea recursului în anulare, declarat de către condamnatul Eni Eugen, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 17 august 2020, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, prenuțată integral la **21 aprilie 2021**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan